

Onderzoek ‘Toegevoegde waarde ISO 14001-certificatie voor gecertificeerde organisaties’

Rapportage onderzoek uitgevoerd door SCCM

De overtuiging -en ervaring- van SCCM is dat elke organisatie (hoe klein ook) betere milieu- en arboprestaties behaalt door het gebruik van de plan-do-check-act aanpak uit de ISO 14001- en OHSAS 18001-norm.

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.

Onderzoek ‘Toegevoegde waarde ISO 14001-certificatie voor gecertificeerde organisaties’

Rapportage onderzoek uitgevoerd door SCCM

9 september 2013

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1		
I	Inleiding	2
HOOFDSTUK 2		
2	Samenvatting en conclusies	3
	2.1 Samenvatting resultaten	3
	2.2 Conclusies	6
HOOFDSTUK 3		
3	Onderzoeksopzet en medewerking	9
	3.1 Onderzoeksdoel	9
	3.2 Onderzoeksmethode	9
	3.3 Respons	9
	3.4 Achtergrond van organisaties die hebben meegewerkt	10
HOOFDSTUK 4		
4	Het invoeren van het milieumanagementsysteem	14
	4.1 Aanleiding voor het invoeren van het milieumanagementsysteem	14
	4.2 Betrokkenheid van het management	15
HOOFDSTUK 5		
5	Resultaten van het milieumanagementsysteem	16
HOOFDSTUK 6		
6	Ervaringen met certificatie van het milieumanagementsysteem	19
	6.1 Tevredenheid over het certificatieproces	19
	6.2 Toegevoegde waarde van certificatie	20
	6.3 Opmerkingen en suggesties ten aanzien van het certificatieproces	21
HOOFDSTUK 7		
7	Het gebruik van het ISO 14001-certificaat in de relatie met derden	23
	7.1 ISO 14001-certificatie in relatie tot de overheid	23
	7.2 ISO 14001 in relatie tot MVO	26
HOOFDSTUK 8		
8	Bekendheid met mijn.sccm	28
HOOFDSTUK 9		
9	Opmerkingen en suggesties voor verbeteringen	29
BIJLAGE		
I	Vragenlijst	3I

HOOFDSTUK 1

Inleiding

Doel van SCCM is dat organisaties met een gecertificeerd managementsysteem de eigen prestaties verbeteren, risico's beperken en de relatie met klanten en overheden kunnen versterken. Sinds 1996 is het mogelijk om een milieumanagementsysteem te certificeren op basis van het ISO 14001-certificatieschema van SCCM.

SCCM heeft overeenkomsten met 20 certificatie-instellingen die het certificatieschema van SCCM gebruiken. De door deze certificatie-instellingen afgegeven certificaten worden door SCCM geregistreerd en via internet toegankelijk gemaakt. Eind juli 2013 zijn er 2000 organisaties in Nederland bij SCCM geregistreerd met een ISO 14001-certificaat. Onder deze 2000 certificaten vallen circa 4600 vestigingen. Ter gelegenheid van de registratie van het 2000^e ISO 14001-certificaat heeft SCCM een onderzoek uitgevoerd naar de toegevoegde waarde die ISO 14001-gecertificeerde organisaties ervaren.

In de maanden mei, juni en juli 2013 heeft SCCM gecertificeerde organisaties de mogelijkheid geboden voor dit onderzoek een digitale vragenlijst in te vullen.

Het onderzoek is uitgevoerd om informatie te krijgen waarmee waar nodig de activiteiten van SCCM en de aangesloten certificatie-instellingen kunnen worden verbeterd. SCCM heeft verschillende middelen om de kwaliteit van het certificaat te verhogen:

- > de inhoud van het certificatieschema aanvullen of aanpassen;
- > het ontwikkelen van informatiebladen die helpen bij de invoering van het managementsysteem;
- > het organiseren van auditordagen om de werkwijze van auditors te harmoniseren;
- > de kennis over wet- en regelgeving bij auditors en gecertificeerde organisaties verhogen door het aanbieden van samenvattingen van wet- en regelgeving via mijn.sccm.

Daarnaast is de informatie interessant voor organisaties die ISO 14001-certificatie overwegen.

Onderzoek toegevoegde waarde OHSAS 18001-certificatie

Sinds 2006 biedt SCCM ook de mogelijkheid om het arbomanagementsysteem te laten certificeren. Daar wordt het OHSAS 18001-certificatieschema van SCCM voor gebruikt. Eind juli 2013 zijn ruim 300 certificaten geregistreerd bij SCCM. In het voorjaar van 2013 heeft SCCM een telefonisch onderzoek uitgevoerd waarvoor 147 functionarissen van OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties zijn geïnterviewd. De rapportage is beschikbaar op www.sccm.nl of te downloaden via deze [link](#). In de onderzoeken naar de toegevoegde waarde van ISO 14001 en OHSAS 18001 zijn deels dezelfde vragen gesteld.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de resultaten samengevat en conclusies geformuleerd. Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van de onderzoeksopzet en geeft inzicht in de respons en de achtergrond van de organisaties die aan het onderzoek hebben meegewerkt. In de hoofdstukken 4 tot en met 9 worden de resultaten vanuit verschillende invalshoeken belicht. In de samenvatting worden alleen de totaalcijfers gepresenteerd. In het rapport zijn uitsplitsingen opgenomen naar sector. In de toelichtingen wordt daar waar relevant ook ingegaan op de antwoorden op basis van het jaar van certificering en de aard van de milieuvergunning.

Vervolg

De resultaten van het onderzoek worden besproken met de certificatie-instellingen die zijn aangesloten bij SCCM en het Centraal College van Deskundigen dat binnen SCCM verantwoordelijk is voor de inhoud van het ISO 14001-certificatieschema. Via de nieuwsbrief en de website van SCCM wordt bekendheid gegeven aan vervolgtactiviteiten.

HOOFDSTUK 2

Samenvatting en conclusies

In de periode mei-juli 2013 heeft SCCM de circa 2000 organisaties met een bij SCCM geregistreerd ISO 14001-certificaat de gelegenheid geboden een digitale vragenlijst in te vullen met betrekking tot de invoering en certificatie van het milieumanagementsysteem. De contactpersonen van deze organisaties hebben (voor zover de e-mail-adressen bekend waren) hiervoor in deze periode tweemaal een e-mail met een uitnodiging tot het invullen van de vragenlijst ontvangen. De digitale vragenlijst is door 551 functionarissen van ISO 14001-gecertificeerde organisaties digitaal ingevuld. Het zijn veelal KAM-managers/-coördinatoren die de vragen hebben beantwoord.

Van deze 551 organisaties zijn er 292 (53%) actief in diverse industriële sectoren, 88 (16%) in de bouw en landbouw en 171 (31%) in de dienstverlening. Het grootste deel daarvan (153) zit in de commerciële dienstverlening (bijvoorbeeld handel, schoonmaakbedrijven).

Het aantal werknemers van de in het onderzoek betrokken organisaties varieert, 29% heeft minder dan 50 werknemers, 22% tussen de 50-100 werknemers, 25% tussen de 101-250 werknemers en 24% meer dan 250 werknemers.

Van de organisaties die hebben meegewerkt heeft 40% een milieuvergunning (waarvan 23% BRZO-plichtig) en valt 52% onder Activiteitenbesluit A of B. Voor 8% van de respondenten was dit onbekend.

Zowel organisaties die al langer zijn gecertificeerd als organisaties die recent zijn gecertificeerd hebben aan het onderzoek meegewerkt. 31% van de organisaties is voor 2006 gecertificeerd, 30% in de periode 2006 - 2010 en 35% in 2011 of later.

2.1 Samenvatting resultaten

In de volgende zeven tabellen zijn de resultaten van het onderzoek samengevat.
N = het aantal respondenten.

TABEL 1: BELANGRIJKSTE AANLEIDING OM TE STARTEN MET DE INVOERING VAN ISO 14001 (MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK)

N = 551	TOTAAL
Vraag van klanten / voorwaarde bij tenders en aanbestedingen	46 %
Eigen wens om milieu te sparen en duurzaam te opereren	17 %
Aantonen aan derden dat organisatie goed met milieu bezig is	9 %
Eis vanuit moederbedrijf/concern	9 %
Structuur aanbrengen in het managen van de milieuzaken	9 %
Onderscheiden van concurrenten	7 %
Relatie met de overheid / vermindering toezicht	7 %
Hoort bij de activiteiten van onze branche	4 %
Voldoen aan wet- en regelgeving	3 %
Sluit aan bij ISO 9001	3 %
Borging van milieueisen in de bedrijfsvoering	2 %
Goed inzicht krijgen in onze milieubelasting	2 %

N = 551	TOTAAL
Kostenbesparing	2 %
Milieubewustzijn vergroten	1 %
Hoort bij goed management	1 %
Overig	3 %

De aanleiding voor de invoering van ISO 14001 is in de loop der jaren veranderd. Het belang van vragen van klanten, voorwaarden bij tenders en aanbestedingen, is geleidelijk toegenomen. Het belang van de relatie met de overheid is tegelijk afgenomen. Ook is er een relatie te zien tussen de sector en de aanleiding om te starten met ISO 14001. Organisaties werkzaam in de industrie zijn vaak eerder gestart en hebben vaker de relatie met de overheid als aanleiding.

TABEL 2: BETROKKENHEID VAN DE DIRECTIE BIJ DE INVOERING VAN ISO 14001

N = 551	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
De directie is zeer betrokken en gemotiveerd om milieuprestaties te verbeteren	46 %	48 %	6 %	0 %
De directie wil vooral een ISO 14001-certificaat omdat het wordt vereist	31 %	42 %	27 %	0 %
De directie stelt voldoende middelen ter beschikking om milieuprestaties echt te verbeteren	53 %	43 %	3 %	1 %
De directie is tevreden over de kosten en baten van ISO 14001-certificatie	37 %	44 %	9 %	10 %

TABEL 3: DE ONTWIKKELING VAN EEN AANTAL MOGELIJKE RESULTATEN NA DE INVOERING VAN ISO 14001

N = 547	STERK VERBETERD	ENIGSZINS VERBETERD	GELIJK	VERSLECHTERD	ONBEKEND OF N.V.T.
Inzicht in milieuaspecten en mogelijkheden tot verbeteren	46 %	44 %	9 %	0 %	1 %
Inzicht in de wensen van klanten ten aanzien van de milieuprestaties (van bijvoorbeeld producten)	10 %	43 %	41 %	0 %	6 %
De milieuprestaties verbonden aan de eigen processen, installaties, gebouwen, etc.	29 %	54 %	17 %	0 %	1 %
De milieuprestaties verbonden aan ingekochte producten en diensten (milieuprestaties van leveranciers)	9 %	49 %	40 %	0 %	2 %
Bewustzijn en gedrag van werknemers ten aanzien van milieu	28 %	57 %	14 %	0 %	0 %
Procesbeheersing (waardoor milieuprestaties indirect verbeteren)	20 %	58 %	21 %	0 %	1 %
Grip op milieubeleid	31 %	48 %	20 %	0 %	1 %
Inzicht in de van toepassing zijnde wet- en regelgeving	42 %	42 %	15 %	1 %	0 %
Naleving van wettelijke eisen op gebied van milieu	33 %	44 %	23 %	0 %	0 %

In aanvulling op de in het onderzoek genoemde resultaten zijn vaak genoemd: het behalen van kostenbesparingen, verbeterde relatie met opdrachtgevers en overheid en het hebben van een structuur die ook de basis is voor MVO en andere managementsystemen.

De respondenten is gevraagd om de waardering van het certificatieproces uit te drukken in een rapportcijfer. Gemiddeld is het rapportcijfer 7,5 gegeven. Dit cijfer is gelijk aan de waardering die is gegeven in het onderzoek naar de toegevoegde waarde van OHSAS 18001-certificatie.

TABEL 4: STELLINGEN MET BETREKKING TOT DE UITVOERING VAN CERTIFICATIEAUDITS

N = 551	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
Auditors van certificatie-instellingen zijn deskundig	58 %	38 %	4 %	0 %
Auditors zouden best wat strenger mogen zijn	9 %	29 %	59 %	3 %

Suggesties ten aanzien van de deskundigheid hebben veelal betrekking op de kennis over de bedrijfstak. In het bijzonder organisaties vanuit de dienstverlening maken hier opmerkingen over omdat auditors vaak een achtergrond in de industrie hebben.

TABEL 5: STELLINGEN MET BETREKKING TOT DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN CERTIFICATIE

N = 551	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
Certificatie stimuleert ons het milieumanagementsysteem te verbeteren	53 %	41 %	6 %	0 %
Zonder certificatie zal het milieumanagementsysteem op den duur 'versloffen'	34 %	44 %	21 %	1 %
Certificatie houdt ons scherp	55 %	39 %	6 %	0 %
Door certificatie halen wij betere milieuprestaties	23 %	53 %	23 %	1 %

Organisaties die al langer zijn gecertificeerd zijn het vaker eens met de stelling dat het milieumanagementsysteem op den duur zonder certificatie zal 'versloffen'. Door 180 respondenten zijn suggesties gedaan om de toegevoegde waarde van certificatie te verhogen. Deze hebben voor een belangrijk deel betrekking op de uitvoering van audits door certificatie-instellingen:

- > Minder richten op het voldoen aan normen en meer op de implementatie in de organisatie.
- > Meer richten op mogelijke verbeteringen en minder op wat 'fout' is.
- > Meer richten op de risico's en belangrijke milieuaspecten van een organisatie.

TABEL 6: STELLINGEN MET BETREKKING TOT HET GEBRUIK VAN ISO 14001 IN RELATIE MET DE OVERHEID

N = 504	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
Toezichthouder maakt gebruik van de aanwezigheid van het milieumanagementsysteem	19 %	29 %	23 %	29 %
Onze wens is dat meer gebruik wordt gemaakt van het ISO 14001-certificaat bij het toezicht	42 %	31 %	8 %	19 %
De toezichthouder voor de Wm of het Activiteitenbesluit begrijpt de essentie van een milieumanagementsysteem	27 %	25 %	11 %	37 %
De waardering door de toezichthouder is een stimulans om met ISO 14001-certificatie door te gaan	14 %	30 %	29 %	27 %

Bij organisaties met een vergunning en/of BRZO-plichtig maakt de toezichthouder vaker gebruik van het milieumanagementsysteem (resp. bij 52% en 47% van de organisaties).

TABEL 7: STELLINGEN MET BETREKKING TOT HET GEBRUIK VAN HET ISO 14001-CERTIFICAAT IN DE RELATIE TOT DE MARKT

N = 551	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND
Onze organisatie rapporteert extern over duurzaamheid/MVO	36 %	27 %	32 %	4 %
Het ISO 14001-certificaat is belangrijk in het kader van duurzaamheid/MVO	52 %	37 %	7 %	4 %
Onze belangrijkste klanten vragen om het ISO 14001-certificaat	49 %	33 %	16 %	2 %
Een ISO 14001-certificaat wordt een voorwaarde om zaken te kunnen doen	35 %	42 %	21 %	3 %
Ons beleid is om bij inkoop een ISO 14001-certificaat te vragen	20 %	46 %	31 %	2 %

2.2 Conclusies

De uitkomsten van het onderzoek leiden tot de volgende conclusies:

Onderzoeksofzet heeft gewerkt

Er is een grote bereidheid geweest aan het onderzoek mee te werken. Met een respons van 32% is een representatief deel van de ISO 14001-gecertificeerde organisaties in het onderzoek betrokken. Voor een digitaal uitgevoerd onderzoek is dit een hoge score. Er is geen reden om aan te nemen dat de organisaties die niet hebben meegewerkt zodanig andere antwoorden zouden hebben gegeven dat dit de resultaten zou veranderen.

ISO 14001 goed toepasbaar bij kleinere organisaties

Van de gecertificeerde organisaties in het onderzoek heeft 29% minder dan 50 werknemers en 4% minder dan 10 werknemers. Deze organisaties zijn actief in verschillende sectoren. Op basis van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat ISO 14001 goed toepasbaar is bij kleinere organisaties. De toegevoegde waarde en tevredenheid over het certificatieproces van deze organisaties over certificatie ligt op een vergelijkbaar niveau als voor grotere organisaties. Er zijn door kleinere organisaties geen suggesties gedaan die duiden op het moeilijk toepasbaar zijn van ISO 14001.

Vragen vanuit de markt zijn steeds vaker aanleiding om ISO 14001 in te voeren

Vragen van klanten en voorwaarden bij aanbestedingen zijn steeds vaker de aanleiding om ISO 14001 in te voeren. Voor 60% van de bedrijven die sinds 2011 zijn gecertificeerd is dit de belangrijkste aanleiding om het milieumanagementsysteem in te voeren en te laten certificeren. Voor het jaar 2000 speelde dit in veel mindere mate (bij 24% van de organisaties). Van de totale groep respondenten is 49% het ook eens met de stelling dat de belangrijkste klanten om ISO 14001 vragen, 33% is het daar gedeeltelijk mee eens.

De motivatie om milieuprestaties te verbeteren staat los van de aanleiding om te starten met ISO 14001

Ook wanneer de wens van klanten de belangrijkste aanleiding is om ISO 14001 in te voeren zijn de gecertificeerde organisaties gemotiveerd om de milieuprestaties te verbeteren:

- > Onafhankelijk van het jaar van certificatie is 46% het eens en 48% gedeeltelijk eens met de stelling dat de directie zeer betrokken en gemotiveerd is om milieuprestaties te verbeteren. Ook wat betreft de stelling dat de directie voldoende middelen ter beschikking stelt om de milieuprestaties te verbeteren, zijn de antwoorden vergelijkbaar. Voor de organisaties die recent zijn gecertificeerd liggen deze percentages hoger dan gemiddeld bij de totale groep.
- > Een groot deel (circa 35%) van de organisaties die aangeeft dat de wens van klanten de belangrijkste aanleiding is om ISO 14001 in te voeren, geeft daarbij direct aan dat zij het ook zelf belangrijk vinden om duurzaam te ondernemen.

Aandacht is nodig voor de richtlijn die CI's moeten hanteren om het aantal auditdagen te bepalen

In het onderzoek hebben vooral kleinere organisaties en organisaties werkzaam in de dienstverlening en de bouw opmerkingen gemaakt over het hoge aantal auditdagen. Dit gevoegd bij andere signalen die SCCM hierover heeft gekregen is er aanleiding om de inhoud van internationale richtlijnen over het aantal auditdagen aan de orde te stellen. De certificatie-instellingen zijn gebonden aan deze internationale richtlijnen, de Raad voor Accreditatie houdt daar toezicht op.

ISO 14001 leidt tot betere milieuprestaties, vooral bij de eigen processen

Door het invoeren van ISO 14001 worden betere milieuprestaties behaald. Allereerst is het inzicht in de mogelijke verbeteringen bij 46% van de respondenten sterk verbeterd en bij 44% enigszins verbeterd. Dit heeft geleid tot:

- > Sterke verbetering van de milieuprestaties verbonden aan de eigen processen, installaties, etc. bij 29% van de respondenten en bij 54% zijn deze enigszins verbeterd.
- > Verbetering in de procesbeheersing (bij 20% sterk en bij 58% enigszins verbeterd).
- > De grip op het milieubeleid is bij 32% sterk en bij 48% enigszins verbeterd.
- > De verbetering van de milieuprestaties wordt ondersteund door het certificatieproces. Volgens 23% worden door certificatie betere milieuprestaties behaald, 53% is het daar gedeeltelijk mee eens.

De milieuprestaties bij de leveranciers zijn ook beïnvloed, maar minder sterk dan in de eigen organisatie. Het inzicht in de milieuprestaties is bij 9% sterk en 49% enigszins verbeterd en bij 40% gelijk gebleven.

De naleving van wet- en regelgeving komt door ISO 14001-certificatie op een hoger plan

De invoering en certificatie van het milieumanagementsysteem leidt tot een hoger niveau van naleving:

- > Naleving begint met inzicht in de wet- en regelgeving die van toepassing is. Bij 42% is dit sterk en bij 42% is dit enigszins verbeterd na de invoering van ISO 14001.
- > De naleving zelf is bij 33% sterk verbeterd en bij 44% enigszins verbeterd.

Ondanks hoge tevredenheid over certificatie kan de toegevoegde waarde worden verhoogd

Met een gemiddeld rapportcijfer 7,5 is de beoordeling van de tevredenheid over het certificatieproces hoog. Dit neemt niet weg dat er veel suggesties tot verbetering zijn gedaan. Aandachtspunten zijn:

- > de diepgang van audits (meer richten op de implementatie in de organisatie);
- > strengere/uitdagendere opstelling van auditors;
- > de kennis van auditors over de branche van de organisatie;
- > meer ideeën/suggesties van auditors voor verbeteringen.

Certificatie zorgt voor beter werkende managementsystemen

Certificatie levert bij bijna alle gecertificeerde organisaties een positieve bijdrage aan het functioneren van het managementsysteem en de milieu- en veiligheidsprestaties:

- > 53% van de respondenten is het eens met de stelling dat certificatie hen stimuleert om het systeem te verbeteren en 41% is het hiermee gedeeltelijk eens.
- > Volgens 34% zou het managementsysteem zonder certificatie 'versloffen', 44% is het daar gedeeltelijk mee eens.
- > Met de stelling 'certificatie houdt ons scherp' is 55% van de respondenten het eens en 53% gedeeltelijk eens.

ISO 14001 hoort bij duurzaam ondernemen

De invoering en certificatie van milieumanagementsystemen is sterk verbonden met het belang van duurzaam/maatschappelijk verantwoord ondernemen. De vraag van klanten om een ISO 14001-certificaat hangt hier mee samen. Een groot deel van de organisaties rapporteert ook extern over duurzaamheid/MVO (62% is het eens of gedeeltelijk eens met de stelling daarover). 89% van de respondenten is het eens of gedeeltelijk eens met de stelling dat het ISO 14001-certificaat belangrijk is in het kader van duurzaamheid/MVO.

De wens van veel bedrijven is dat toezichthouders meer gebruik maken van het ISO 14001-certificaat

Alhoewel maar een beperkt deel van de organisaties het milieumanagementsysteem heeft ingevoerd om dit te gebruiken in de relatie met de overheid, is deze wens er wel. Van de organisaties die een milieuvergunning hebben is 51% het eens met de stelling die hierover gaat en 32% het gedeeltelijk eens. Het kennisniveau van de toezichthouders over managementsystemen en ISO 14001 is dan wel een aandachtspunt.

OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties ervaren gemiddeld hogere toegevoegde waarde dan ISO 14001-gecertificeerden

Zoals ook in de inleiding is aangegeven heeft SCCM in 2013 ook een onderzoek uitgevoerd onder OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties. Voor een deel zijn vergelijkbare vragen gesteld. Wat opvalt is dat de OHSAS 18001-gecertificeerden bij de resultaten vaker aangeven dat items 'sterk' zijn verbeterd en het ook vaker 'eens' zijn met de stellingen over de toegevoegde waarde van certificatie. De antwoorden voor 'oneens' zijn wel vergelijkbaar. Ook het rapportcijfer voor het certificatieproces is gelijk.

Er kunnen verschillende redenen zijn voor dit verschil:

- > Het gaat bij OHSAS 18001 om een kleinere groep organisaties die de voorlopers zijn.
- > Het onderwerp arbeidsomstandigheden heeft een andere achtergrond waarbij misschien meer verbeteringen mogelijk zijn.
- > Er is minder toezicht van de overheid. Bij het ISO 14001-onderzoek valt op dat een groot deel van de organisaties recent is bezocht.

Bekendheid met SCCM is aandachtspunt

Uit de vragen over de bekendheid van mijn.sccm blijkt dat 58% van de respondenten niet op de hoogte is van de mogelijkheid om toegang te krijgen tot de samenvattingen van wet- en regelgeving op mijn.sccm. Ook is door verschillende respondenten aangegeven dat zij niet eerder bekend waren met SCCM en is de suggestie gedaan daar verbetering in aan te brengen.

HOOFDSTUK 3

Onderzoeksopzet en medewerking

3.1 Onderzoeksdoel

SCCM heeft dit onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in:

- > de redenen voor organisaties om ISO 14001 in te voeren.
- > de toegevoegde waarde die ISO 14001 als managementsysteem biedt zowel voor de organisatie zelf als in de relatie met derden.
- > de ervaringen en meerwaarde van het certificeren.

De informatie wordt gebruikt om:

- > het ISO 14001-certificatieschema waar nodig te verbeteren.
- > voorlichting te geven aan organisaties die ISO 14001 overwegen.
- > de waarde van ISO 14001 voor belanghebbende partijen (zoals de overheid) te onderbouwen.
- > certificatie-instellingen ideeën te geven voor verbetering van hun diensten.

De registratie van het 2000^e ISO 14001-certificaat door SCCM was aanleiding om dit onderzoek uit te voeren.

3.2 Onderzoeksmethode

In samenspraak met de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen en de leden van het Centraal College van Deskundigen voor ISO 14001 is de in bijlage 1 opgenomen vragenlijst opgesteld. De vragen zijn mede gebaseerd op een vergelijkbaar onderzoek dat SCCM in 2013 bij OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties heeft uitgevoerd.

De contactpersonen van de certificatie-instellingen bij de ISO 14001-gecertificeerde organisaties hebben in de maanden mei-juni tweemaal een e-mail ontvangen met een toelichting op het onderzoek en het verzoek om de digitale vragenlijst in te vullen. Deze e-mails zijn, met uitzondering van één certificatie-instelling, door SCCM verstuurd. Eén certificatie-instelling heeft er voor gekozen om dit zelf te doen.

3.3 Respons

Tabel 8 geeft een overzicht van het aantal organisaties dat is benaderd en heeft meegewerkt. Niet alle op het moment van onderzoek geregistreerde organisaties zijn benaderd of bereikt:

- > Niet voor alle gecertificeerde organisaties was een e-mailadres van een contactpersoon beschikbaar.
- > Niet alle aangeleverde e-mailadressen waren correct.
- > Soms zijn verschillende vestigingen van een organisatie afzonderlijk gecertificeerd, maar is er één contactpersoon/milieucoördinator voor de verschillende vestigingen. In dat geval is er één vragenlijst ingevuld die betrekking heeft op meerdere vestigingen.

Van het aantal contactpersonen dat is bereikt heeft 32% meegewerkt aan het onderzoek.

TABEL 8: RESPONS ONDERZOEK

	AANTAL	IN %
Aantal ISO 14001-certificaten in NL op 1 april 2013	1952	
Aantal ISO 14001-certificaten aangeschreven	1792	
Aantal niet bereikt (teruggestuurde e-mail)	60	
Aantal bereikte contactpersonen	1732	100 %

Aantal meegewerkt	568	33 %
Aantal niet verwerkte vragenlijsten (bv. niet compleet ingevuld)	17	1 %
Aantal verwerkte vragenlijsten	551	32 %

3.4 Achtergrond van organisaties die hebben meegewerkt

In tabel 9 zijn de branches weergegeven waarin de organisaties werkzaam zijn die aan het onderzoek hebben meegewerkt. In dit rapport zijn de branches samengevoegd in drie groepen:

- > Industrie (inclusief energie en afvalinzameling en -verwerking)
- > Bouw en landbouw
- > Dienstverlening (zowel commercieel als niet commercieel)

TABEL 9: VERDELING RESPONDENTEN NAAR BRANCHE (IN AANTALLEN RESPONDENTEN)

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
A - Landbouw, bosbouw en visserij		15		15
B+E36 - Winning van delfstoffen en winning en distributie van water	8			8
C10+11+12 - Vervaardiging van voedings- en genotsmiddelen	20			20
C13+14+15 - Vervaardiging van textiel, kleding, leer, lederwaren en schoenen	3			3
C17 - Vervaardiging van papier, karton en papier en kartonwaren	11			11
C18 - Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	22			22
C19+20+21 - Aardolieverwerking, vervaardiging van chemische producten, farmaceutische grondstoffen en producten	30			30
C22 - Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	25			25
C23 - Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten	6			6
C24 - Vervaardiging van metalen in primaire vorm	2			2
C25 - Vervaardiging van producten van metaal (geen machines en apparaten)	44			44
C26+27+28 - Vervaardiging van computers, elektronische/elektische, optische apparatuur en overige machines/apparaten	20			20
C29+30 - Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers en overige transportmiddelen	8			8
C31 - Vervaardiging van meubels	3			3
C32 - Vervaardiging van overige goederen	23			23
C33 - Reparatie en installatie van machines en apparaten	18			18
D - Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht	5			5
E37+38+39 - Afval(water)inzameling en –behandeling, sanering en overig afvalbeheer	44			44
F - Bouwnijverheid		73		73
G - Groot- en detailhandel en reparatie van auto's			6	6
H - Vervoer en opslag			54	54
I - Logies-, maaltijd- en drankverstrekking			2	2
J - Informatie en communicatie			8	8
K - Financiële instellingen			3	3
M+N - Zakelijke dienstverlening (incl. advisering en onderzoek)			83	83
O+P - Openbaar bestuur, overheidsdiensten, onderwijs			11	11
Q - Gezondheids- en welzijnszorg			1	1
R - Cultuur, sport en recreatie			3	3
Totaal	292	88	171	551

De respondenten is gevraagd welke functie zij binnen de gecertificeerde organisatie vervullen. De open antwoorden zijn in tabel 10 samengevat. Bij de meeste organisaties is de verantwoordelijkheid voor het milieumanagement-systeem gecombineerd met kwaliteits- en arbomanagement (59%). Bij grotere organisaties zijn vaak milieu, arbo en veiligheid gecombineerd zonder kwaliteitsmanagement.

TABEL 10: FUNCTIE VAN RESPONDENT

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
KAM-manager	28 %	23 %	18 %	24 %
KAM-coördinator	23 %	34 %	17 %	23 %
Kwaliteitsmanager	11 %	8 %	15 %	12 %
Productiemanager	6 %	2 %	9 %	6 %
Directeur	4 %	6 %	8 %	6 %
Milieucoördinator	5 %	3 %	7 %	6 %
Directielid	4 %	8 %	6 %	5 %
Intern adviseur milieu/duurzaamheid	2 %	5 %	4 %	3 %
Arbo-, milieu-, veiligheidsmanager	4 %	1 %	2 %	3 %
Arbo-, milieu-, veiligheidscoördinator	3 %	2 %	1 %	2 %
Stafmedewerker	1 %	1 %	4 %	2 %
Compliance officer	1 %	0 %	2 %	1 %
MVO-manager/-coördinator	2 %	0 %	1 %	1 %
Controller	1 %	2 %	1 %	1 %
Overig	5 %	5 %	7 %	6 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 11: GEMIDDELD AANTAL PERSONEN WERKZAAM BIJ DE ORGANISATIE (ZOWEL IN DIENST ALS INGEHUURD* OP BASIS FTE)

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
< 10	3 %	2 %	5 %	4 %
10 - 30	10 %	13 %	13 %	11 %
31 - 50	13 %	13 %	13 %	13 %
51 - 100	26 %	19 %	15 %	22 %
101 - 250	28 %	22 %	22 %	25 %
251 - 500	11 %	16 %	12 %	12 %
501 - 2000	6 %	9 %	10 %	8 %
> 2000	1 %	3 %	9 %	4 %
onbekend	0 %	3 %	1 %	1 %
Totaal	100%	100%	100%	100%

* Het gaat om ingehuurd personeel dat werkt onder de directe verantwoordelijkheid van de gecertificeerde organisatie (dus geen onderaannemers).

In tabel 12 is te zien dat er in de loop van de jaren een verschuiving heeft plaatsgevonden van de omvang van de gecertificeerde organisaties. In de periode 2011-2013 zijn er relatief meer kleinere organisaties gecertificeerd dan in de beginperiode.

TABEL 12: GEMIDDELD AANTAL PERSONEN WERKZAAM BIJ DE ORGANISATIE (ZOWEL IN DIENST ALS INGEHUURD* OP BASIS FTE)

JAAR VAN CERTIFICATIE	VOOR 2000	2000 - 2005	2006 - 2010	2011 - 2013	TOTAAL
N =	50	130	167	192	539
< 10	2 %	2 %	3 %	6 %	4 %
10 - 30	6 %	9 %	11 %	14 %	11 %
31 - 50	12 %	13 %	12 %	16 %	14 %
51 - 100	20 %	19 %	24 %	22 %	22 %
101 - 250	30 %	28 %	26 %	22 %	25 %
251 - 500	14 %	13 %	11 %	13 %	12 %
501 - 2000	10 %	10 %	8 %	6 %	8 %
> 2000	6 %	5 %	5 %	2 %	4 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

* Het gaat om ingehuurd personeel dat werkt onder de directe verantwoordelijkheid van de gecertificeerde organisatie (dus geen onderaannemers).

TABEL 13: RESPONDENTEN VERDEELD NAAR CERTIFICATIE-INSTELLING (CI)

	AANTAL	IN %
Aboma Certificering bv	1	0 %
BSI Group The Netherlands B.V.	31	6 %
Bureau Veritas Inspection and Certification The Netherlands B.V.	92	17 %
DEKRA Certification B.V.	46	8 %
DNV Business Assurance (Det Norske Veritas)	108	20 %
Eerland Certification B.V.	9	2 %
Kiwa Nederland B.V.	66	12 %
Lloyd's Register Nederland B.V.	93	17 %
Nederlands Certificatie Instituut	3	0 %
Nederlands Certificatie Kantoor B.V.	1	0 %
SGS Nederland B.V.	38	7 %
SGS INTRON Certificatie B.V.	2	0 %
SKH	3	1 %
TÜV Nederland QA B.V.	36	7 %
TÜV Rheinland Nederland B.V.	6	1 %
ViaNorm B.V.	4	1 %
VPGI-Certificaat	12	2 %
Totaal	551	100 %

TABEL 14: JAAR WAARIN HET ISO 14001-CERTIFICAAT VOOR HET EERST IS VERSTREKT

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
voor 2000	14 %	2 %	4 %	9 %
2000 - 2005	31 %	9 %	19 %	24 %
2006 - 2010	27 %	24 %	39 %	30 %
2011 - 2013	27 %	61 %	35 %	35 %
Onbekend	1 %	3 %	3 %	2 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

In de begin periode (tot 2005) waren het vooral industriële bedrijven die zich ISO 14001 lieten certificeren. Vanaf 2006 zijn organisaties in de bouw en dienstverlening zich in toenemende mate gaan laten certificeren.

TABEL 15: SITUATIE MET BETREKKING TOT VERGUNNING VOOR MILIEU EN/OF WATER

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST- VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Een vergunning voor milieu en/of water en vallen niet onder het BRZO (Besluit risico zware ongevallen)	39 %	26 %	20 %	31 %
Een vergunning voor milieu en/of water en vallen onder het BRZO	11 %	1 %	8 %	9 %
Geen vergunning voor milieu of water (vallen bv. onder het Activiteitenbesluit categorie A of B)	43 %	59 %	64 %	52 %
Onbekend	7 %	14 %	8 %	9 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

Van de 30 bedrijven in de sector chemie is 50% BRZO-plichtig.

HOOFDSTUK 4

Het invoeren van het milieumanagementsysteem

4.1 Aanleiding voor het invoeren van het milieumanagementsysteem

De respondenten is via een open vraag gevraagd aan te geven wat de belangrijkste reden was om te starten met de invoering van ISO 14001. Soms zijn meerdere redenen genoemd. De antwoorden zijn in tabel 16 samengevat.

TABEL 16: DE BELANGRIJKSTE AANLEIDING OM TE STARTEN MET DE INVOERING VAN ISO 14001 (MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK)

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Vraag van klanten / voorwaarde bij tenders en aanbestedingen	38 %	57 %	54 %	46 %
Eigen wens om milieu te sparen en duurzaam te opereren	15 %	24 %	16 %	17 %
Aantonen aan derden dat organisatie goed met milieu bezig is	10 %	7 %	10 %	9 %
Eis vanuit moederbedrijf/concern	12 %	3 %	5 %	9 %
Structuur aanbrengen in het managen van de milieuzaken	8 %	7 %	10 %	9 %
Onderscheiden van concurrenten	7 %	9 %	6 %	7 %
Relatie met de overheid / vermindering toezicht	10 %	0 %	5 %	7 %
Hoort bij de activiteiten van onze branche	6 %	1 %	2 %	4 %
Voldoen aan wet- en regelgeving	5 %	2 %	2 %	3 %
Sluit aan bij ISO 9001	5 %	0 %	2 %	3 %
Borging van milieueisen in de bedrijfsvoering	2 %	2 %	2 %	2 %
Goed inzicht krijgen in onze milieubelasting	1 %	0 %	4 %	2 %
Kostenbesparing	2 %	2 %	1 %	2 %
Milieubewustzijn vergroten	1 %	3 %	1 %	1 %
Hoort bij goed management	1 %	0 %	1 %	1 %
Voorkomen van invullen van vragenlijsten bij inkoop	1 %	0 %	0 %	0 %
Ketenaanpak	0 %	0 %	1 %	0 %
Overig	1 %	3 %	3 %	2 %

* Omdat een aantal respondenten twee aanleidingen heeft genoemd is de som hoger dan 100%.

In de loop der jaren is er een verschuiving te zien in de aanleiding om ISO 14001 in te voeren. Voor een aantal aanleidingen uit tabel 16 is deze ontwikkeling in tabel 17 weergegeven. De aanleidingen uit tabel 16 die over de tijd gezien maar beperkt variëren, zijn weggelaten.

TABEL 17: DE ONTWIKKELING VAN DE BELANGRIJKSTE AANLEIDING OM TE STARTEN MET DE INVOERING VAN ISO 14001

JAAR VAN CERTIFICATIE	VOOR 2000	2000 - 2005	2006 - 2010	2011 - 2013	TOTAAL
N =	50	130	167	192	539
Vraag van klanten / voorwaarde bij tenders en aanbestedingen	24 %	38 %	44 %	60 %	46 %
Structuur aanbrengen in het managen van de milieuzaken	18 %	11 %	8 %	5 %	8 %
Relatie met de overheid / vermindering toezicht	14 %	12 %	4 %	3 %	6 %
Hoort bij de activiteiten van onze branche	10 %	6 %	4 %	1 %	4 %
Voldoen aan wet- en regelgeving	4 %	5 %	5 %	1 %	4 %

4.2 Betrokkenheid van het management

De betrokkenheid van het management speelt een belangrijke rol bij de invoering van een managementsysteem. Om die reden is een aantal vragen over dit onderwerp gesteld. In de tabellen 18 tot en met 21 zijn de antwoorden weergegeven.

TABEL 18: DE DIRECTIE IS ZEER BETROKKEN EN GEMOTIVEERD OM MILIEUPRESTATIES TE VERBETEREN

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	45 %	47 %	49 %	46 %
Gedeeltelijk eens	50 %	45 %	44 %	48 %
Oneens	5 %	8 %	6 %	6 %
Onbekend/n.v.t.	0 %	0 %	1 %	0 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 19: DE DIRECTIE WIL VOORAL EEN ISO 14001-CERTIFICAAT OMDAT HET WORDT VEREIST

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	30 %	31 %	32 %	31 %
Gedeeltelijk eens	42 %	47 %	39 %	42 %
Oneens	28 %	22 %	28 %	27 %
Onbekend/n.v.t.	0 %	1 %	1 %	0 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 20: DE DIRECTIE STELT VOLDOENDE MIDDELEN TER BESCHIKING OM MILIEUPRESTATIES ECHT TE VERBETEREN

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	51 %	55 %	57 %	53 %
Gedeeltelijk eens	46 %	41 %	39 %	43 %
Oneens	3 %	5 %	3 %	3 %
Onbekend/n.v.t.	1 %	0 %	1 %	1 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 21: DE DIRECTIE IS TEVREDEN OVER DE KOSTEN EN BATEN VAN ISO 14001-CERTIFICATIE

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	41 %	30 %	35 %	37 %
Gedeeltelijk eens	39 %	55 %	47 %	44 %
Oneens	9 %	6 %	9 %	9 %
Onbekend/n.v.t.	11 %	10 %	9 %	10 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

HOOFDSTUK 5

Resultaten van het milieumanagementsysteem

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op mogelijke resultaten van de invoering van een milieumanagementsysteem op basis van ISO 14001. Daarbij moet worden bedacht dat ook andere factoren dan het invoeren van het milieumanagementsysteem invloed op de resultaten hebben.

De invoering van een milieumanagementsysteem op basis van ISO 14001 kan verschillende resultaten hebben. Voor negen mogelijke resultaten is gevraagd in hoeverre het betreffende resultaat bij de gecertificeerde organisatie is verbeterd sinds de invoering van ISO 14001. Dit kan sterk verbeterd, enigszins verbeterd, gelijk gebleven of verslechterd zijn. In de tabellen 22 tot en met 30 zijn de antwoorden weergegeven.

TABEL 22: INZICHT IN MILIEUASPECTEN EN MOGELIJKHEDEN TOT VERBETEREN

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	291	87	169	547
Sterk verbeterd	43 %	44 %	54 %	46 %
Enigszins verbeterd	46 %	48 %	37 %	44 %
Gelijk gebleven	10 %	8 %	7 %	9 %
Verslechterd	0 %	0 %	0 %	0 %
Onbekend of n.v.t.	0 %	0 %	1 %	1 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 23: INZICHT IN DE WENSEN VAN KLANTEN TEN AANZIEN VAN DE MILIEUPRESTATIES (VAN BIJVOORBEELD PRODUCTEN)

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	291	87	169	547
Sterk verbeterd	8 %	8 %	12 %	10 %
Enigszins verbeterd	43 %	52 %	40 %	43 %
Gelijk	43 %	36 %	39 %	41 %
Verslechterd	0 %	0 %	1 %	0 %
Onbekend of n.v.t.	6 %	5 %	8 %	6 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 24: DE MILIEUPRESTATIES VERBONDEN AAN DE EIGEN PROCESSEN, INSTALLATIES, GEBOUWEN ETC.

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	291	87	169	547
Sterk verbeterd	29 %	20 %	33 %	29 %
Enigszins verbeterd	55 %	64 %	46 %	54 %
Gelijk	16 %	16 %	18 %	17 %
Verslechterd	0 %	0 %	0 %	0 %
Onbekend of n.v.t.	0 %	0 %	2 %	1 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 25: DE MILIEUPRESTATIES VERBONDEN AAN INGEKOCHTE PRODUCTEN EN DIENSTEN (MILIEUPRESTATIES VAN LEVERANCIERS)

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	291	87	169	547
Sterk verbeterd	8 %	8 %	12 %	9 %
Enigszins verbeterd	46 %	52 %	53 %	49 %
Gelijk	44 %	40 %	33 %	40 %
Verslechterd	0 %	0 %	0 %	0 %
Onbekend of n.v.t.	2 %	0 %	3 %	2 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 26: BEWUSTZIJN EN GEDRAG VAN WERKNEMERS TEN AANZIEN VAN MILIEU

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	291	87	169	547
Sterk verbeterd	28 %	23 %	31 %	28 %
Enigszins verbeterd	57 %	59 %	56 %	57 %
Gelijk	14 %	17 %	12 %	14 %
Verslechterd	0 %	1 %	0 %	0 %
Onbekend of n.v.t.	0 %	0 %	1 %	0 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 27: PROCESBEHEERSING (WAARDOOR MILIEUPRESTATIES INDIRECT VERBETEREN)

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	291	87	169	547
Sterk verbeterd	20 %	14 %	24 %	20 %
Enigszins verbeterd	59 %	56 %	57 %	58 %
Gelijk	22 %	26 %	18 %	21 %
Verslechterd	0 %	1 %	0 %	0 %
Onbekend of n.v.t.	0 %	2 %	2 %	1 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 28: GRIP OP MILIEUBELEID

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	291	87	169	547
Sterk verbeterd	32 %	28 %	33 %	31 %
Enigszins verbeterd	46 %	52 %	49 %	48 %
Gelijk	21 %	21 %	18 %	20 %
Verslechterd	0 %	0 %	0 %	0 %
Onbekend of n.v.t.	0 %	0 %	1 %	1 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 29: INZICHT IN DE VAN TOEPASSING ZIJNDE WET- EN REGELGEVING

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	291	87	169	547
Sterk verbeterd	43 %	37 %	41 %	42 %
Enigszins verbeterd	44 %	40 %	41 %	42 %
Gelijk	12 %	23 %	15 %	15 %
Verslechterd	1 %	0 %	2 %	1 %
Onbekend of n.v.t.	0 %	0 %	1 %	0 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 30: NALEVING VAN WETTELIJKE EISEN OP GEBIED VAN MILIEU

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	291	87	169	547
Sterk verbeterd	34 %	30 %	33 %	33 %
Enigszins verbeterd	45 %	45 %	41 %	44 %
Gelijk	21 %	25 %	25 %	23 %
Verslechterd	0 %	0 %	0 %	0 %
Onbekend of n.v.t.	0 %	0 %	1 %	0 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

De respondenten is gevraagd of er nog andere resultaten zijn dan die in de voorgaande tabellen zijn genoemd. Door 70 respondenten zijn andere resultaten naar voren gebracht. Deze kunnen als volgt worden samengevat:

- > het aantoonbaar maken van onze milieuprestaties en de verbetering van ons imago bij klanten en overheden (17x);
- > kostenbesparing (13x);
- > de beschikbaarheid van een goede structuur om systematisch milieubeleid te maken en uit te voeren (12x);
- > betere en concretere doelstellingen (5x);
- > een basis voor de invoering van andere managementsystemen (4x);
- > een goede basis voor MVO (4x);
- > versterking bewustwording en betrokkenheid (4x);
- > meer informatie beschikbaar om bijvoorbeeld CO₂- of milieuoetafdruk te bepalen (3x).

HOOFDSTUK 6

Ervaringen met certificatie van het milieumanagementsysteem

6.1 Tevredenheid over het certificatieproces

De respondenten is gevraagd de tevredenheid over het certificatieproces uit te drukken in een rapportcijfer. De antwoorden op deze vraag zijn weergegeven in tabel 31. Het gemiddelde rapportcijfer is een 7,5.

TABEL 31: TEVREDENHEID OVER HET CERTIFICATIEPROCES IN EEN RAPPORTCIJFER (1 – 10)

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST- VERLENING	TOTAAL
N =	292	87	169	548
4 of minder	1 %	3 %	2 %	2 %
5	1 %	6 %	3 %	2 %
6	6 %	9 %	8 %	7 %
6,5	0 %	0 %	1 %	0 %
7	30 %	26 %	30 %	29 %
7,5	1 %	0 %	0 %	1 %
8	51 %	46 %	44 %	48 %
8,5	1 %	0 %	1 %	1 %
9	8 %	9 %	11 %	9 %
10	1 %	0 %	1 %	1 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %
Gemiddeld rapportcijfer	7,6	7,3	7,4	7,5

Het gemiddelde rapportcijfer van de laagst scorende CI is 7,1 en de hoogste scoort 8,0. Er lijkt geen relatie aanwezig tussen het aantal jaren dat een organisatie gecertificeerd is en de hoogte van het gemiddelde rapportcijfer. Hetzelfde geldt voor de omvang van de organisatie en de tevredenheid. Wel lijkt er een verband tussen de sector en de tevredenheid. In de industrie is de tevredenheid hoger dan in andere sectoren.

De respondenten hebben ook een uitspraak gedaan over de deskundigheid van de auditors en de 'strengheid' bij audits. In de tabellen 32 en 33 is de uitslag weergegeven.

TABEL 32: AUDITORS VAN CERTIFICATIE-INSTELLINGEN ZIJN DESKUNDIG

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST- VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	59 %	49 %	60 %	58 %
Gedeeltelijk eens	39 %	45 %	33 %	38 %
Oneens	2 %	5 %	6 %	4 %
Onbekend	0 %	1 %	0 %	0 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

De organisaties in de branches chemie en afval waarden de deskundigheid van auditors lager dan in andere branches (50% eens ten opzichte van 60% bij zowel overige industrie als commerciële dienstverlening).

TABEL 33: AUDITORS ZOUDEN BEST WAT STRENGER MOGEN ZIJN

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	11 %	10 %	5 %	9 %
Gedeeltelijk eens	30 %	28 %	28 %	29 %
Oneens	56 %	59 %	64 %	59 %
Onbekend	3 %	2 %	3 %	3 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

Organisaties die langer gecertificeerd zijn, zijn het vaker eens met de stelling dat auditors wat strenger mogen zijn. Van de organisaties gecertificeerd voor 2000 is 20% het eens met deze stelling en bij organisaties gecertificeerd in de periode 2011-2013 ligt dit op 4%. Ook zijn er verschillen per branche te zien. Voor de organisaties in de chemie ligt dit op 37% en de metaalkro op 8%.

Er lijkt geen relatie aanwezig tussen het gegeven rapportcijfer (zie tabel 31) en de stelling over het strenger mogen zijn van auditors.

6.2 Toegevoegde waarde van certificatie

De respondenten is vier stellingen voorgelegd met betrekking tot de toegevoegde waarde van certificatie.

TABEL 34: CERTIFICATIE STIMULEERT ONS HET SYSTEEM TE VERBETEREN

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	55 %	39 %	56 %	53 %
Gedeeltelijk eens	39 %	55 %	37 %	41 %
Oneens	5 %	7 %	8 %	6 %
Onbekend	0 %	0 %	0 %	0 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 35: ZONDER CERTIFICATIE ZAL HET MANAGEMENTSYSTEEM OP DEN DUUR 'VERSLOFFEN'

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	36 %	26 %	36 %	34 %
Gedeeltelijk eens	45 %	42 %	44 %	44 %
Oneens	19 %	32 %	18 %	21 %
Onbekend	0 %	0 %	2 %	1 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

Organisaties die langer zijn gecertificeerd zijn het vaker eens met de stelling dat het managementsysteem zonder certificatie op den duur zal 'versloffen'. Van de organisaties gecertificeerd voor het jaar 2000 is 42% het eens met deze stelling.

TABEL 36: CERTIFICATIE HOUDT ONS SCHERP

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	55 %	47 %	59 %	55 %
Gedeeltelijk eens	40 %	44 %	36 %	39 %
Oneens	5 %	8 %	5 %	6 %
Onbekend	0 %	1 %	0 %	0 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 37: DOOR CERTIFICATIE HALEN WIJ BETERE MILIEUPRESTATIES

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	21 %	22 %	28 %	23 %
Gedeeltelijk eens	56 %	57 %	47 %	53 %
Oneens	22 %	19 %	25 %	23 %
Onbekend	1 %	2 %	1 %	1 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

Er is een verband te zien tussen het behalen van betere milieuprestaties en het jaar dat het ISO 14001-certificaat is behaald. De organisaties die recenter zijn gecertificeerd zijn het vaker eens met de stelling dat betere milieuprestaties worden gehaald.

6.3 Opmerkingen en suggesties ten aanzien van het certificatieproces

De deelnemers aan het onderzoek is gevraagd om suggesties te doen voor de wijze waarop de toegevoegde waarde van certificatie kan worden verhoogd. Door 180 respondenten (32% van het totaal) zijn suggesties geformuleerd. De toegevoegde waarde van certificatie kan volgens de respondenten op de volgende manieren worden verhoogd.

Verbeteringen in de uitvoering van audits (73x)

Bij de verbeteringen in de uitvoering van de audits zijn de volgende onderwerpen het meest frequent naar voren gekomen:

- > Meer diepgang in de audit (20x). Het gaat dan om doorvragen naar daadwerkelijke implementatie en dieper ingaan op specifieke thema's.
- > Praktischer/pragmatischer omgaan met de norm. Te vaak wordt deze volgens respondenten te theoretisch benaderd (13x).
- > Meer aandacht voor mogelijke verbeteringen. Ook kunnen leren van ervaringen bij andere bedrijven. Minder krampachtig over het geven van advies (12x).
- > Audits meer afstemmen op de situatie bij het bedrijf en de risico's/milieuaspecten die daar aan de orde zijn (11x).
- > Meer gericht op mogelijke oplossingen in plaats van alleen aandacht voor tekortkomingen (9x).
- > De grote lijn en de geest van de norm als uitgangspunt nemen en aandacht voor wat wordt bereikt (4x).
- > Strenger, uitdagender optreden (3x).

Verbeteringen in de competenties van auditors (17x)

De opmerkingen die hier zijn gemaakt hebben voornamelijk betrekking op de behoefte aan meer kennis van de auditors over de bedrijfstak/branche. Ook het inlevingsvermogen in de situatie in een bedrijfstak is daarbij genoemd. Tweemaal is aangegeven dat de frequente wisseling van auditors ten koste gaat van de diepgang. Een goede overdracht is van belang voor de continuïteit omdat anders weer tijd verloren gaat aan 'inwerken'.

Meer integratie van ISO 14001-audits met andere onderwerpen (17x)

De waarde van ISO 14001 zou kunnen worden verhoogd door integratie met andere vormen van certificatie, genoemd zijn:

- > ISO 9001 en OHSAS 18001. Gecombineerde audits worden niet door alle CI's aangeboden;
- > CO₂-Prestatieladder;
- > MVO / MVO-Prestatieladder;
- > AEO-certificaat.

Stimuleren van het gebruik van het ISO 14001-certificaat in de keten/markt (16x)

Volgens verschillende respondenten wordt de toegevoegde waarde van het ISO 14001-certificaat hoger wanneer het frequenter wordt gevraagd bij inkoop en aanbestedingen. Een grotere bekendheid van ISO 14001 zou daarbij helpen.

Het verlagen van de kosten van audits (13x)

Opmerkingen over de kosten van audits zijn relatief vaak gemaakt door kleine organisaties (54% door organisaties met minder dan 50 werknemers) en door organisaties werkzaam in de dienstverlening (54%) en de bouw (23%). Relatief weinig door industriële organisaties.

Waardering van ISO 14001 door de overheid (10x)

De toegevoegde waarde van het ISO 14001-certificaat wordt volgens een tiental respondenten hoger wanneer de overheid hier bij vergunningverlening en toezicht meer gebruik van maakt.

Verhoging van de frequentie van audits van CI's (5x)

Wanneer een CI vaker een audit uitvoert (ook onaangekondigd) zou de waarde van het certificaat volgens een aantal respondenten kunnen stijgen. Eén van de respondenten zou voorstander zijn om tussentijds aan de CI te rapporteren.

Internationale afstemming van milieuwet- en -regelgeving (3x)

De milieuprestaties van een organisatie hangt mede af van het niveau van wet- en regelgeving in het land waar de organisaties is gevestigd. Dit betekent volgens deze respondenten dat de waarde van het certificaat daarmee (vanuit het oogpunt van milieuprestaties) verschillend is. Wanneer de wet- en regelgeving gelijk is zou de waarde van het certificaat toenemen.

HOOFDSTUK 7

Het gebruik van het ISO 14001-certificaat in de relatie met derden

In 7.1 wordt ingegaan op het gebruik van het ISO 14001-certificaat in de relatie met de overheid en in 7.2 in de relatie met maatschappelijk verantwoord/duurzaam ondernemen.

7.1 ISO 14001-certificatie in relatie tot de overheid

In tabel 15 is te zien wat de situatie met betrekking tot de milieuv vergunning is bij de organisaties die aan het onderzoek mee hebben gedaan. Van de 551 organisaties heeft 31% een milieuv vergunning en is 9% daarnaast BRZO-plichtig.

Gevraagd is of in de Wm-vergunning een verplichting tot het hebben van een ISO 14001-certificaat is opgenomen. Uit tabel 38 blijkt dit bij 14% van de respondenten het geval te zijn.

TABEL 38: IN DE WM-VERGUNNING STAAT DE VERPLICHTING OM EEN ISO 14001-CERTIFICAAT TE HEBBEN

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N=	164	35	60	259
Wel	18 %	3 %	8 %	14 %
Niet	72 %	62 %	83 %	73 %
Onbekend	11 %	35 %	8 %	14 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

In de loop van de jaren is een ISO 14001-certificaat minder vaak in de vergunning opgenomen. Bij organisaties gecertificeerd voor het jaar 2000 was dit in 31% van de gevallen en bij certificaten verstrekt in de periode 2011-2013 in 6% van de gevallen.

TABEL 39: ER ZIJN AFSPRAKEN MET DE TOEZICHTHOUDER OVER DE AANWEZIGHEID VAN EEN ISO 14001-CERTIFICAAT EN DE GEVOLGEN VOOR TOEZICHT (BIJVOORBEELD SYSTEEMTOEZICHT)

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	164	35	60	259
Wel	30 %	23 %	23 %	28 %
Niet	56 %	49 %	63 %	57 %
Onbekend	13 %	29 %	13 %	15 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 40: HET AANTAL JAREN DAT HET GELEDEN IS DAT DE ORGANISATIE VOOR HET LAATST BEZOCHT IS DOOR EEN TOEZICHTHOUDER VOOR DE WET MILIEUBEHEER/ACTIVITEITENBESLUIT/BRZO (VAN BIJVOORBEELD GEMEENTE, PROVINCIE, MILIEUDIENST) VOOR EEN INSPECTIE OP MILIEUGEBIED

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Minder dan 1 jaar	62 %	43 %	42 %	53 %
1 jaar	11 %	10 %	11 %	11 %
2 jaar	8 %	18 %	9 %	10 %
3 jaar	2 %	6 %	4 %	3 %
4 jaar	2 %	2 %	2 %	2 %
5 jaar	1 %	2 %	2 %	1 %
Langer dan 5 jaar	2 %	5 %	5 %	3 %
Nooit	3 %	1 %	13 %	6 %
Onbekend	9 %	13 %	13 %	11 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

De bedrijven in de sectoren chemie en afval worden het frequentst bezocht. Van de bedrijven in de chemie is 77% minder dan een jaar geleden bezocht door een toezichthouder en voor de afvalbedrijven ligt dit op 84%.

De respondenten is een viertal stellingen voorgelegd met betrekking tot het ISO 14001-certificaat in de relatie met de toezichthouder. In de tabellen 41 tot en met 44 zijn de reacties op de stellingen weergegeven.

TABEL 41: DE TOEZICHTHOUDER MAAKT GEBRUIK VAN AANWEZIGHEID MILIEUMANAGEMENTSYSTEEM

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	22 %	13 %	15 %	19 %
Gedeeltelijk eens	36 %	24 %	18 %	28 %
Oneens	20 %	23 %	26 %	22 %
Onbekend of n.v.t.	22 %	41 %	41 %	31 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

Bedrijven in de chemie zijn het vaker 'gedeeltelijk eens' met de stelling (53%). Bedrijven die een vergunning hebben zijn het vaker eens of gedeeltelijk eens met de stelling. Van de BRZO-bedrijven is 36% het 'eens' met de stelling en 38% 'gedeeltelijk eens'.

TABEL 42: ONZE WENS IS DAT MEER GEBRUIK WORDT GEMAAKT VAN HET ISO 14001-CERTIFICAAT BIJ HET TOEZICHT

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	43 %	47 %	32 %	40 %
Gedeeltelijk eens	33 %	22 %	32 %	31 %
Oneens	8 %	6 %	9 %	8 %
Onbekend of n.v.t.	16 %	26 %	26 %	21 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

Bedrijven met een milieuvergunning hebben vaker de wens dat bij het toezicht meer gebruik wordt gemaakt van het ISO 14001-certificaat (51% eens en 32% gedeeltelijk eens).

TABEL 43: DE TOEZICHTHOUDER VOOR DE WM OF ACTIVITEITENBESLUIT BEGRIJPT DE ESSENTIE VAN EEN MILIEUMANAGEMENTSYSTEEM

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	31 %	14 %	22 %	25 %
Gedeeltelijk eens	30 %	27 %	17 %	26 %
Oneens	11 %	8 %	9 %	10 %
Onbekend of n.v.t.	28 %	51 %	52 %	39 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

Van de BRZO-bedrijven is 40% het eens met de stelling dat toezichthouders de essentie van een milieumanagementsysteem begrijpen, 32% is het gedeeltelijk eens en 15% is het oneens.

TABEL 44: DE WAARDERING DOOR DE TOEZICHTHOUDER IS EEN STIMULANS OM MET ISO 14001-CERTIFICATIE DOOR TE GAAN

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	14 %	11 %	13 %	13 %
Gedeeltelijk eens	38 %	20 %	22 %	30 %
Oneens	28 %	32 %	25 %	28 %
Onbekend of n.v.t.	20 %	36 %	41 %	29 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

Voor de bedrijven in de chemie is de waardering van de overheid vaker een stimulans om door te gaan met ISO 14001-certificatie (20% eens en 47% gedeeltelijk eens). Dit geldt niet voor de afvalsector, de bedrijven uit deze sector zijn het vaakst oneens met de stelling (45%).

In de tabellen 45 en 46 wordt ingegaan op de relatie met de 'water'-toezichthouder.

TABEL 45: IS ER EEN VERGUNNING VOOR DE LOZING VAN WATER?

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Ja	41 %	22 %	20 %	31 %
Nee	54 %	63 %	68 %	60 %
weet niet	5 %	16 %	11 %	9 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 46: IS ER VERSCHIL IN BENADERING VAN DE 'WATER' TOEZICHTHOUDERS MET DE WM-TOEZICHTHOUDERS?

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	134	33	54	221
Ja, in negatieve zin	6 %	6 %	0 %	5 %
Ja, in positieve zin	8 %	6 %	7 %	8 %
Nee, geen verschil	59 %	39 %	44 %	52 %
Weet niet	27 %	48 %	48 %	35 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

De respondenten die hebben aangegeven dat er een verschil is in benadering tussen de 'water'-toezichthouders en de Wm-toezichthouders is gevraagd dit verschil toe te lichten.

Positief voor 'water'-toezichthouders:

- > Concentreren zich op de wateraspecten die echt belangrijk zijn (2x).
- > Maken direct inspectieverslag met gemaakte afspraken, daardoor geen verrassingen.
- > Toezichthouders zijn wat pragmatischer (2x).
- > Denken meer met het bedrijf mee, daardoor is het constructiever.
- > Zien meerwaarde van certificaat en systeem. Kijken naar structurele fouten en verbeterpunten
- > Kleine overtredingen worden als menselijke fout beschouwd terwijl de Wm-toezichthouder het een overtreding zou vinden.

Negatief voor 'water'-toezichthouders:

- > Formeler en op checklists gebaseerd.
- > Minder betrokken en komt niet zo vaak langs (2x).
- > Meer op details en minder op systeem (omdat er door heffing ook financieel belang is).
- > Controleren in een keer alles en geven ook advies hoe het beter kan.
- > RWS heeft niets met ISO 14001.

7.2 ISO 14001 in relatie tot MVO

De respondenten is een aantal uitspraken voorgelegd met betrekking tot het thema 'duurzaam/maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)' en de functie van het ISO 14001-certificaat daarbij. In de tabellen 47 tot en met 51 zijn de antwoorden hierop te zien.

TABEL 47: ONZE ORGANISATIE RAPPORTEERT EXTERN OVER DUURZAAMHEID/MVO

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	33 %	38 %	42 %	36 %
Gedeeltelijk eens	24 %	36 %	27 %	27 %
Oneens	37 %	25 %	29 %	32 %
Onbekend	5 %	1 %	2 %	4 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 48: HET ISO 14001-CERTIFICAAT IS BELANGRIJK IN HET KADER VAN DUURZAAMHEID/MVO

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	48 %	51 %	58 %	52 %
Gedeeltelijk eens	37 %	44 %	33 %	37 %
Oneens	9 %	5 %	6 %	7 %
Onbekend	6 %	0 %	3 %	4 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 49: ONZE BELANGRIJKSTE KLANTEN VRAGEN OM HET ISO 14001-CERTIFICAAT

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST-VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	50 %	39 %	53 %	49 %
Gedeeltelijk eens	30 %	47 %	30 %	33 %
Oneens	17 %	15 %	16 %	16 %
Onbekend	3 %	0 %	1 %	2 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 50: EEN ISO 14001-CERTIFICAAT WORDT EEN VOORWAARDE OM ZAKEN TE KUNNEN DOEN

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST- VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	33 %	41 %	35 %	35 %
Gedeeltelijk eens	39 %	39 %	47 %	42 %
Oneens	25 %	17 %	15 %	21 %
Onbekend	3 %	3 %	2 %	3 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

TABEL 51: ONS BELEID IS OM BIJ INKOOP EEN ISO 14001-CERTIFICAAT TE VRAGEN

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST- VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Eens	23 %	14 %	19 %	20 %
Gedeeltelijk eens	48 %	40 %	47 %	46 %
Oneens	27 %	43 %	32 %	31 %
Onbekend	2 %	3 %	2 %	2 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

HOOFDSTUK 8

Bekendheid met mijn.sccm

In de loop van 2012 heeft SCCM het voor ISO 14001-gecertificeerde organisaties mogelijk gemaakt om toegang te krijgen tot het besloten deel van de SCCM-website (mijn.sccm). Op dit deel van de website staan onder andere samenvattingen van wet- en regelgeving en overzichten van wijzigingen in de wet- en regelgeving.

Gevraagd is naar de bekendheid en het gebruik van mijn.sccm.

TABEL 52: BEKENDHEID EN GEBRUIK VAN MIJN.SCCM

	INDUSTRIE	BOUW EN LANDBOUW	DIENST- VERLENING	TOTAAL
N =	292	88	171	551
Wij hebben toegang tot mijn.sccm en gebruiken het regelmatig	15 %	13 %	13 %	14 %
Wij hebben toegang tot mijn.sccm maar gebruiken het niet of nauwelijks	10 %	10 %	11 %	10 %
Wij waren niet op de hoogte van het bestaan van mijn.sccm	57 %	56 %	60 %	58 %
Wij weten van het bestaan van mijn.sccm maar zijn er nog niet toe gekomen om ons aan te melden	16 %	18 %	15 %	16 %
Wij weten van het bestaan van mijn.sccm maar zijn niet geïnteresseerd	2 %	3 %	1 %	2 %
Totaal	100 %	100 %	100 %	100 %

De bekendheid met mijn.sccm is het laagst bij organisaties die voor het jaar 2000 gecertificeerd zijn (72% niet bekend met mijn.sccm).

Over mijn.sccm zijn nog de volgende opmerkingen gemaakt:

- > Hoe krijg ik toegang tot mijn.sccm? (4x).
- > Het aantal documenten op mijn.sccm uitbreiden zodat er ook steeds wat nieuws te vinden is.
- > De toegang is niet altijd stabiel.
- > *'Mijn.sccm is een uitkomst! Geweldig medium'.*

HOOFDSTUK 9

Opmerkingen en suggesties voor verbeteringen

De respondenten is gevraagd of er nog opmerkingen zijn of suggesties voor verbeteringen. Een deel van de opmerkingen en suggesties is verwerkt in de voorgaande hoofdstukken. Dit betreft de opmerkingen en suggesties ten aanzien van:

- > de resultaten van het milieumanagementsysteem (zie 5)
- > het certificatieproces (zie 6.3)
- > het verschil tussen Wm- en watertoezichthouders (zie 7.1)
- > de bekendheid met mijn.sccm (zie 7.2)

Daarnaast zijn nog de volgende opmerkingen/suggesties gedaan.

Suggesties voor inhoudelijke aandachtspunten en of activiteiten

- > Opstellen van een infoblad om te verduidelijken hoe wordt bepaald welke milieuprestaties moeten gemonitord en hoe ver moet worden gegaan met het meten van milieuprestaties.
- > Inzicht geven in de consequenties van de zogenaamde high level structuur die de basis wordt voor alle normen voor managementsystemen (ISO 14001, ISO 9001, etc.).
- > In samenwerking met de overheid een rapportageformat ontwikkelen die gecertificeerde bedrijven opstellen waardoor de overheid minder toezicht hoeft te houden.
- > De consequenties van een ISO 14001-certificaat ook financieel doorrekenen. Dit om ook het interne draagvlak te vergroten.
- > Voorkomen dat auditors verworden tot milieu-inspecteurs en zich alleen op wet- en regelgeving richten (2x).
- > Aanbieden van cursussen over wet- en regelgeving.
- > Geven van praktische voorbeelden (2x).
- > Bij grotere bedrijven informeren wat zij vragen van hun leveranciers. Vaak worden andere en zwaardere eisen gesteld dan ISO 14001.

Verhogen bekendheid met ISO 14001

Verskillende suggesties zijn gedaan om de bekendheid van ISO 14001 te verhogen bij zowel bedrijven/overheden die inkopen als bij toezichthouders van de overheid.

Integratie met andere vormen van certificering en MVO

Door een vijftal respondenten is aangegeven dat ISO 14001 meer gekoppeld zou moeten zijn aan certificering op het terrein van MVO/CO₂-voetprint/ISO 16001 etc. Ook afstemming met ISO 9001-certificatie is genoemd.

'Er ontstaat een wirwar om de gehele certificatie van milieueisen heen. CO₂-footprint, ISO 14001, de CO₂-Prestatieladder. We hebben overal mee te maken maar eigenlijk is het allemaal hetzelfde. Dit zou beter geïntegreerd moeten worden in één certificatie.'

Verlagen kosten certificatie

Een vijftal opmerkingen is gemaakt over de kosten van certificatie. Deze staan volgens verschillende respondenten niet in verhouding tot de problematiek die aan de orde is en de audit die al voor andere certificatieregelingen worden uitgevoerd.

'De initiële audit voor ISO 14001 besloeg voor onze organisatie 8 auditdagen (exclusief voorbereiding en rapportage). Gezien de omvang van het reeds aanwezige kwaliteitsmanagementsysteem (op basis van ISO 9001, ISO 17020 en ISO 17025) was dit aantal auditdagen een overkill. De organisatie is in de 8 dagen "suf" geaudit.'

Opzet onderzoek

Over het nu uitgevoerde onderzoek is gevraagd waarom dit niet in het Engels is en meer internationaal georiënteerd. Het richt zich op bedrijven in Nederland. Er is een opmerking gemaakt over het feit dat verschillende soorten antwoorden door elkaar zijn gebruikt.

SCCM

- > Een zestiental respondenten heeft op verschillende manieren aangegeven dat de bekendheid met SCCM en de activiteiten van SCCM aandacht behoeft. Verschillende respondenten kenden alleen het SCCM-logo op het certificaat.
- > Verschillende respondenten hebben aangegeven tevreden te zijn over de activiteiten van SCCM:
'Dik tevreden over de aangeboden informatie, heeft echt geholpen bij ons certificeringsproces.'
'Goede uitleg van de normelementen en een voorstel voor mogelijke implementatie van normelementen is zeer nuttig (zoals bij wet- en regelgeving, aspecten).'
'Doen het goed, nuttige website, veel (praktische) informatie. Ga zo door!'
- > Door een respondent is aangegeven dat SCCM ondersteunend moet zijn naar zowel auditors als bedrijven en geen eisen moet toevoegen die ISO 14001 overstijgen.

BIJLAGE I

Vragenlijst

De vragen zijn opgebouwd uit een zestal groepen:

- A Algemene gegevens over de organisatie
- B Waarom ISO 14001 en wat is de toegevoegde waarde
- C ISO 14001-certificatie
- D Gebruik ISO 14001-certificaat in relatie met derden
- E Gebruik website SCCM
- F Afsluiting

A Algemene gegevens over de organisatie

A1 Hoeveel personen zijn er bij de organisatie waarop het ISO 14001-certificaat betrekking heeft gemiddeld werkzaam (zowel in dienst als ingehuurd* op basis fte)

a	< 10	e	101 - 250	i	onbekend
b	10 - 30	f	251 - 500		
c	31 - 50	g	501 - 2000		
d	51- 100	h	> 2000		

* Het gaat om ingehuurd personeel dat werkt onder de directe verantwoordelijkheid van de gecertificeerde organisatie (dus geen onderaannemers).

A2 In welke branche is uw organisatie werkzaam?

Lijst uit SCCM-database

A3 Door welke certificatie-instelling is uw organisatie gecertificeerd?

A4 Sinds welk jaar is uw organisatie ISO 14001-gecertificeerd (kan zijn bij andere CI)?

Jaartal:

B Waarom ISO 14001 en wat is de toegevoegde waarde

B1 Wat was de belangrijkste aanleiding om te starten met de invoering van ISO 14001? OPEN VRAAG

- B2 De invoering van ISO 14001 kan verschillende resultaten hebben. Kunt u aangeven in hoeverre het betreffende resultaat zich bij uw organisatie heeft verbeterd sinds de invoering van ISO 14001 (of de laatste 5 jaar indien het systeem al langer gecertificeerd is)? Dit kan zijn: sterk verbeterd, enigszins verbeterd, gelijk of verslechterd.

	Sterk verbeterd	Enigszins verbeterd	Gelijk	Verslechterd	Onbekend of n.v.t.
A Inzicht in milieuaspecten en mogelijkheden milieuprestaties te verbeteren					
B Inzicht in de wensen van klanten ten aanzien van de milieuprestaties (van bijvoorbeeld diensten of producten)					
C De milieuprestaties verbonden aan de eigen processen, installaties, gebouwen, etc.					
D De milieuprestaties verbonden aan ingekochte producten en diensten (milieuprestaties van leveranciers in de keten)					
E Bewustzijn en gedrag van werknemers ten aanzien van milieu					
F Procesbeheersing (waardoor milieuprestaties indirect verbeteren)					
G Grip op milieubeleid					
H Inzicht in de van toepassing zijnde wet- en regelgeving					
I Naleving van wettelijke eisen op gebied van milieu					

- B3 Zijn er nog resultaten die niet zijn genoemd, zo ja, welke zijn deze? OPEN VRAAG

- B4 Kunt u voor de volgende stellingen over de betrokkenheid van de directie aangeven of u het hiermee eens, gedeeltelijk eens of oneens bent.

	Eens	Gedeeltelijk eens	Oneens	Onbekend of n.v.t.
A De directie is zeer betrokken en gemotiveerd om milieuprestaties te verbeteren				
B De directie wil vooral een ISO 14001-certificaat omdat het wordt vereist				
C De directie stelt voldoende middelen ter beschikking om milieuprestaties echt te verbeteren				
D De directie is tevreden over de kosten en baten van 14001-certificatie				

C ISO 14001-certificatie

C1 Kunt u uw tevredenheid over het certificatieproces in een rapportcijfer (1 – 10) uitdrukken.

C2 Hieronder staat een aantal uitspraken met betrekking tot het certificatieproces en de toegevoegde waarde van certificatie. Wilt u voor elk van de uitspraken aangeven of u het ermee eens, gedeeltelijk eens of oneens bent.

	Eens	Gedeeltelijk eens	Oneens	Onbekend
A Certificatie stimuleert ons het systeem te verbeteren				
B Zonder certificatie zal het systeem op den duur 'versloffen'				
C Certificatie houdt ons scherp				
D Door certificatie halen wij betere milieuprestaties				
E Auditoren van certificatie-instellingen zijn deskundig				
F Auditoren zouden best wat strenger mogen zijn				

D Gebruik ISO 14001 in relatie met derden

D1 Een van de doelstellingen van SCCM is dat het ISO 14001-certificaat betekenis heeft voor toezichthouders van de overheid op gebied van milieu- en waterwetgeving. In dat verband is het van belang te weten in hoeverre uw organisatie vergunningplichtig is.

Kunt u aangeven welke situatie op uw organisatie van toepassing is?

	Aankruisen wat van toepassing is
A Wij hebben geen vergunning voor milieu of water (vallen bv. onder het Activiteitenbesluit categorie A of B)	
B Wij hebben een vergunning voor milieu en/of water en vallen niet onder het BRZO (Besluit risico zware ongevallen)	
C Wij hebben een vergunning voor milieu en/of water en vallen onder het BRZO	
D Onbekend	

Indien A: door naar D3

D2 Bij sommige bedrijven is in de vergunning de aanwezigheid van een ISO 14001-certificaat opgenomen. Er zijn ook bedrijven die afspraken hebben over het gebruik van een ISO 14001-certificaat bij het toezicht. Kunt u voor de volgende situaties aangeven of deze wel of niet van toepassing zijn.

	Wel	Niet	Onbekend
A In de Wm-vergunning staat de verplichting dat er een ISO 14001-certificaat is			
B Wij hebben afspraken met de toezichthouder over de aanwezigheid van een ISO 14001-certificaat en de gevolgen voor het toezicht (bv. systeemtoezicht)			

D3 Hoeveel jaar is het geleden dat uw organisatie voor het laatst bezocht is door een toezichthouder voor de wet milieubeheer/activiteitenbesluit/BRZO (van bijvoorbeeld gemeente, provincie, milieudienst) voor een inspectie op milieugebied?

Minder dan 1 jaar / 1 jaar / 2 jaar / 3 jaar / 4 jaar / 5 jaar / langer dan 5 jaar / nooit / onbekend

D4 Hieronder staat een aantal uitspraken over het gebruik van het ISO 14001-certificaat. Wilt u voor elke uitspraak aangeven of u het ermee eens, gedeeltelijk eens of oneens bent?

	Eens	Gedeeltelijk eens	Oneens	Onbekend of n.v.t.
A De Wm-toezichthouder maakt gebruik van de aanwezigheid van het milieumanagementsysteem				
B Onze wens is dat meer gebruik wordt gemaakt van het ISO 14001-certificaat bij het toezicht				
C De Wm-toezichthouder begrijpt de essentie van een milieumanagementsysteem				
D De waardering door de Wm-toezichthouder is voor ons een stimulans om met ISO 14001-certificatie door te gaan				

D5 Heeft uw organisatie een vergunning voor lozing van water?

- A Ja
- B Nee
- C Weet niet

D6 Ziet u verschil in de benadering van de 'water' toezichthouders met de toezichthouders voor de Wet Milieubeheer?

- A Ja, in positieve zin
- B Ja, in negatieve zin
- B Nee, geen verschil
- C Weet niet

D7 Indien ja: kunt u het verschil toelichten?

D8 Hieronder staat een aantal uitspraken die betrekking hebben op het thema 'duurzaam/maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)'. Wilt u voor elk van deze uitspraken aangeven in hoeverre u het met de stelling eens bent?

	Eens	Gedeeltelijk eens	Oneens	Onbekend
A Onze organisatie rapporteert extern over duurzaamheid / MVO				
B Het ISO 14001-certificaat is belangrijk in het kader van duurzaamheid / MVO				
C Onze belangrijkste klanten vragen om het ISO 14001-certificaat				
D Een ISO 14001-certificaat wordt een voorwaarde om zaken te kunnen doen				
E Ons beleid is om bij inkoop een ISO 14001-certificaat te vragen				

E Gebruik website SCCM

SCCM heeft een website met een besloten deel, mijn.sccm. Op dit deel van de website staan onder andere samenvattingen van wet- en regelgeving en, overzichten van wijzigingen van wet- en regelgevingen. Organisaties die geregistreerd staan bij SCCM kunnen toegang krijgen tot mijn.sccm.

E1 Kunt u aangeven welke van de volgende uitspraken op u van toepassing zijn? (het best passende antwoord aankruisen)

	Aankruisen wat van toepassing is
A Wij hebben toegang tot mijn.sccm en gebruiken het regelmatig	
B Wij hebben toegang tot mijn.sccm maar gebruiken het niet of nauwelijks	
C Wij weten van het bestaan van mijn.sccm maar zijn er nog niet toe gekomen om ons aan te melden	
D Wij weten van het bestaan van mijn.sccm maar zijn niet geïnteresseerd	
E Wij waren niet op de hoogte van het bestaan van mijn.sccm	

F Afsluiting

F1 Wat is uw functie binnen de organisatie?

F2 Zijn er nog opmerkingen of suggesties ten aanzien van ISO 14001-certificatie en of de activiteiten van SCCM te verbeteren?

F3 Wilt u de eindrapportage over dit onderzoek via e-mail ontvangen?

- A Ja
B Nee

F4 Zo ja, wat is uw e-mailadres?

F5 Nog één allerlaatste vraag...

Binnenkort wordt het 2000e ISO 14001-certificaat in Nederland uitgereikt. Een mooie mijlpaal! SCCM maakt een digitaal magazine, dat breed verspreid gaat worden, met daarin een terugblik, interviews, wetenswaardigheden en de ontwikkelingen op het gebied van ISO 14001. Wij zoeken enthousiaste bedrijven die mee willen werken aan dit magazine. Bijvoorbeeld door het afnemen van een quote of een kort interview over een inspirerend praktijkvoorbeeld. Dit kan betrekking hebben op het managementsysteem zelf, concrete acties of vernieuwende aanpakken om milieuprestaties te verbeteren.

Mogen wij u in dit kader benaderen?

- A Ja
B Nee

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.
Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichhouders, certificatie-instellingen
en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, 9 september 2013